

Zonsopkomst boven
Atchafalaya Basin. Dit
is het grootste moeras
in de Verenigde Staten
en speelt een cruciale rol
in het ecosysteem van
Louisiana.

De betovering van de bayou

Louisiana speelde eeuwen geleden een cruciale rol in de uitbreiding van de Verenigde Staten. Tegenwoordig is de staat een van de kwetsbaarste van het land. Het zuidelijke deel zakt langzaam weg in zee en het moerasland wordt bedreigd, maar de bewoners zijn wat ze altijd zijn geweest: weerbaar. Een reis langs het water op het lome ritme van de bayou.

Tekst en fotografie
BAS VAN OORT

Een alligator in Sabine National Wildlife Refuge, net onder Lake Charles.

Charles, waar was je vandaag? We dachten dat je dood was! Vanachter de toonbank klinkt welgemeende bezorgdheid met zuidelijke kwinkslag. ‘Charles komt hier vijf keer per dag,’ legt een van de medewerkers uit, terwijl de zeventiger in kwestie onbekommerd aan een tafeltje plaatsneemt. ‘Hij is de eerste die hier ’s ochtends aanschuift voor koffie. Iedere dag. Maar nu is het al middag en we hadden hem nog niet gezien. We dachten echt dat er wellicht iets ergs was gebeurd.’

‘Ik moest naar de stad voor een doktersbezoek,’ mompelt Charles, en zonder verder iets te zeggen wordt een cheeseburger met een zakje chips voor zijn neus gezet.

Ik ben in Chesson’s Grocery, net buiten Bell City in het zuidwesten van Louisiana. Chesson’s is een tankstation, een winkel, een restaurant, maar vooral het kloppende hart van de steeds kleiner wordende lokale gemeenschap. Een van de weinige ontmoetingsplekken in de omgeving, die leeg, kaal en weids is. Wie hierlangs rijdt, stopt vanzelf, ook al is het van buiten niet duidelijk of de winkel open is. Een deel van de overkapping van de benzinepomp is eraf gewaaid. Binnen lijkt het donker. Alleen de geparkeerde auto’s verraden de aanwezigheid van mensen.

VERDWIJNEND LAND

Nog maar iets meer dan tweehonderd jaar geleden was Louisiana de sleutel tot de gigantische uitbreiding van de Verenigde Staten. In 1803 vond de Louisiana Purchase plaats, koloniaal handjeklap tussen Napoleon en president Thomas Jefferson. Daarbij ging het stroomgebied van de Mississippi, een gebied van meer dan twee miljoen vierkante kilometer, over van Franse handen in Amerikaanse. Het betekende een belangrijke stap op weg naar de omvang van het huidige Amerika, met onder meer de beroemde expeditie van Lewis en Clark (1804-’06), die opdracht kregen het nieuwe land te verkennen.

Waar destijds de toekomst hoopvol gloorde, is de realiteit van vandaag

minder rooskleurig. Het zuiden van Louisiana zinkt. Land verdwijnt met een omvang van honderd voetbalvelden per dag door kusterosie en door stijging van de zeespiegel. Ook Louisiana warmt op. Dat heeft niet alleen tot gevolg dat het water opruikt, warmer zeewater zorgt er ook voor dat orkanen in kracht toenemen. Het orkaanseizoen brengt jaarlijks enorme risico’s mee, en de verwachting is dat het natuurgeweld alleen maar heviger zal worden. Het beeld van orkaan Katrina, alweer bijna twintig jaar geleden, staat wereldwijd nog steeds op ieders netvlies. Ida, die in augustus 2021 huishield, was minstens zo meedogenloos en zorgde voor meer dan vijftig miljard dollar aan schade.

De kwetsbaarheid is terug te zien in het landschap. Huizen en daken zijn nog steeds niet volledig hersteld. Veel van de oplossingen dienen als noodverband, zoals het veerpontje dat nodig is om vanuit de kust en Cameron verder naar het oosten te rijden.

ZO KOM JE ER
Zowel Delta Airlines als KLM vliegen dagelijks rechtstreeks naar Houston. De vliegtijd bedraagt iets meer dan tien uur. Vliegen naar New Orleans is ook een optie, maar kan vanuit Nederland alleen met een overstap in de Verenigde Staten.

Chesson’s Grocery-eigenaar Paula Dilts Chesson (63) zucht eens diep als haar wordt gevraagd of het moeilijk is hier te wonen. ‘Ja,’ is het uiteindelijke antwoord. ‘Maar de gemeenschap hier is zo hecht. Mijn schoonvader bouwde deze winkel in 1981, mijn man en ik namen ’m in 1996 over. Ik heb iedereen die hier langskomt zien opgroeien. Ik ben bij hun babyshowers geweest, op hun bruiloften. Het is familie. Dat weegt op tegen de hardheid van het leven hier. Velen trekken weg. Maar vraag de mensen die blijven naar hun redenen en ze zullen je antwoorden: waarom niet? Het is thuis.’

VOLG HET WATER

Mijn route door de zuidelijke strook van Louisiana kent als onvermijdelijk eindpunt New Orleans, maar het is juist de weg naar deze wereldberoemde stad toe die ik beter wil leren kennen. Ik wil de moerascipressen van dichtbij zien, het broeierige zuiden dat ik uit films en boeken ken zelf meemaken. Misschien wel voordat het te laat is. Want het is de breekbaarheid van dit deel van Amerika die me het meest fascineert. Achter de rust en leegte van het zuiden schuilt een groter verhaal.

En wie het zuiden van Louisiana wil begrijpen, volgt de weg van het water. Hier aan de westkant, net voor de staatsgrens met Texas, is dat voornamelijk drasland: zompig gebied waar de grens tussen land en water is vervaagd. Waar niet duidelijk is of planten uit de bodem groeien of uit

zee. Er is wuivend riet, er zijn vaarten en geulen. Pelikanen cirkelen door de lucht en het stikt van de alligators. Af en toe doemen er kolossale witte of grijze opslagtanks op aan de horizon, littekens in het landschap gevuld met gas en olie. De wisselwerking tussen natuurschoon en industrie is bijna schizofreen. Het stille wordt ruw onderbroken door zware fabrieken, of door plukjes huizen die er lukraak lijken te zijn neergezet. Toch overheerst ook daar de rust. Verlaten dorpsstraten badend in het avondlicht, af en toe een auto die passeert of een patrouillerende sheriff. Lake Arthur is zo’n plek. Een oase in de leegte, met een houten steiger aan het gelijknamige meer, sierlijke bomen die in het water staan en een eeuwenoude eik op het dorpsplein. Vrijstaande villa’s van hout met veranda’s en daaromheen een perfect onderhouden gazon. Het ideaalplaatje van zuidelijk Amerika. Dommelend in je schommelstoel met een glas bourbon in je hand, kijkend naar de ondergaande zon, denkend aan de dag die geweest is.

Het water verandert naarmate ik oostelijker trek. Dit is het land van de bayou: de zo tot de verbeelding sprekende, traag stromende waterwegen die loomheid en mystiek met hun stromingen mee lijken te brengen. Gehuld in nevel in de ochtend, met kreupelhout als decor voor menig misdaadverhaal, zoals de Netflixhit *True Detective*. De bayou is bezongen door velen. Roy Orbison’s ‘Blue Bayou’

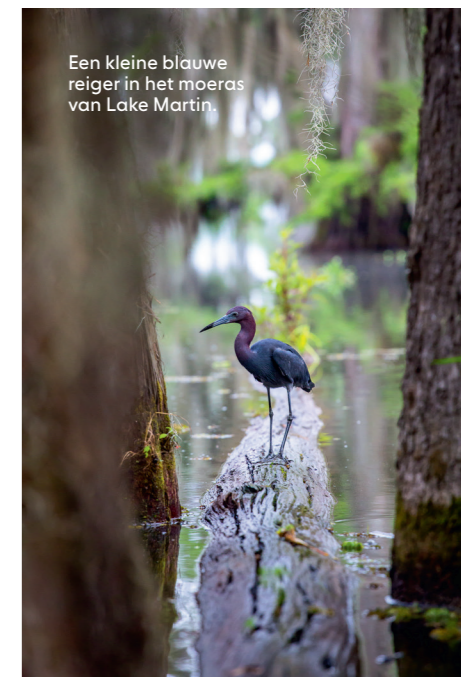
BESTE REISTIJD

Vermijd als het even kan de zomer, waarin de temperatuur kan oplopen tot ver boven de veertig graden. Tussen oktober en december en tussen maart en mei is het weer het aangenaamst. Meer informatie: louisianatravel.com

kent talloze versies, ‘Jambalaya (On the Bayou)’ van Hank Williams werd zijn meest gecoverde nummer. Muziek met dezelfde cadans als het water; loom en tropisch. Als er iets het verbindingsstuk tussen natuur en cultuur is op deze plek, dan is het de bayou. De eerste bewoners van dit gebied gebruikten het water al om van te leven, om over te reizen. Nog steeds is het de levensader van zuidelijk Louisiana.

CAJUN HEARTLAND

Het doel van vandaag: Lafayette, een stad met zo’n honderduizend inwoners, midden in het Cajun Heartland. Een rit van slechts tachtig kilometer

Een kleine blauwe reiger in het moeras van Lake Martin.

Dit is het land van de bayou: de zo tot de verbeelding sprekende, traag stromende waterwegen die loomheid en mystiek met hun stromingen mee lijken te brengen.

Lake Martin vroeg in de ochtend. Tussen de moerascipressen en tupelobomen leven onder meer alligators, verschillende reigersoorten, ibissen en Amerikaanse stierkikkers.

vanaf Lake Arthur, waar ik de hele dag de tijd voor heb. Geen haast in het landschap waar tijd een bijrol speelt. Ik kronkel mee met de stroming en beland bij Lacassine Bridge, een houten brug over Bayou Lacassine, waar net twee jonge vissers hun kajak te water laten. Dat er nog geen vijf meter verderop een alligator net boven het wateroppervlak uitkomt, deert ze weinig. ‘Ze doen niks,’ zegt Caden Schexneider (22). ‘Alligators zijn banger voor ons dan wij voor hen. Ze zwemmen weg zodra je in de buurt komt.’

Ik kijk ze na als ze met rustige peddelslagen onder de brug door varen en trek dan verder oostwaarts, waar het Cajun Heartland wacht. Het land waar begin achttiende eeuw de Acadiërs neerstreken vanuit het noorden van Amerika. Dit was de Frans-talige bevolking die uit hun koloniën in New Brunswick en Nova Scotia verdreven waren en hier, op toegewezen land door de Spanjaarden, een nieuw bestaan opbouwden.

Die Franse afkomst is overal terug te zien. In de plaatsnamen onderweg en in de achternamen van mensen die ik spreek. En in de *boudin*: gevulde worst met rijst en groenten die in elke winkel wordt aangeboden. Het Engels is zangerig, dat krijg je als de taal doordrenkt is met Frans, en ook nog eens vermengd is met zuidelijke flair en invloeden uit Afrika en de Cariben. Maar voor de culturele basis van zuidelijk Louisiana geldt hetzelfde als voor de natuur: het is kwetsbaar. Het gevaar dat de cultuur langzaam verloren gaat, dreigt.

Een teloorgang die een vlucht nam sinds de jaren zestig van de vorige eeuw, legt Justin Lemoine (40) van de Atchafalaya National Heritage Area die middag uit. ‘Dat was de begintijd van de amerikanisering, van patriotisme. Iedereen wilde Engels spreken, erbij horen. Het was de tijd van de Amerikaanse droom. Een cultuurstroming die zo sterk werd uitgedragen door media en commercie dat veel mensen daarin wilden meegaan en zo minder aandacht besteedden aan hun oorspronkelijke identiteit. Het aantal mensen dat nog Frans spreekt hier, is daardoor sinds die tijd veel kleiner geworden. Maar sinds we realiseren dat

1 Chesson's Grocery is het kloppende hart van een steeds kleiner wordende lokale gemeenschap.

2 Garnalen uit Houma.

3 Het dak van Chesson's wacht sinds de laatste orkaan in 2021 nog altijd op reparatie.

ETEN
Restaurant **The Little Big Cup** in Arnaudville, op een halfuur rijden van Lafayette, is geliefd in de wijde omgeving door de Cajun-Franse keuken en de moderne draai aan traditionele gerechten. Reserveren is aan te raden, zeker in het weekend.
thelittlebigcup.com

1

2

we op het op het punt staan onze unieke cultuur te verliezen, proberen we die cultuur te beschermen en te behouden. Hier in Lafayette gaat dat goed. Er zijn musea die over de geschiedenis van de cultuur vertellen. Architectuur wordt behouden met *historic districts*, zoals hier, in de wijk Sterling Grove. Je hebt de Alliance Française, die onder meer taalcursussen geeft. En er wordt cajunmuziek gespeeld. Iedere woensdag is er bijvoorbeeld in de Blue Moon Saloon in het centrum een Cajun Jam. Dan komen muzikanten bij elkaar om samen traditionele muziek te maken. Daar spelen accordeon en viool een belangrijke rol in. Dat zijn instrumenten die echt bij de cultuur passen. En er wordt in het Cajun-Frans gezongen.’

De dagen ben ik kwijt. Het kan een week zijn sinds ik aan deze reis begonnen ben of een maand, het ritme van het zuiden heeft het allang overgenomen.

ATCHAFALAYA BASIN

Hoewel Lafayette een aangename onderbreking is van mijn kabbellende roadtrip, wacht er oostwaarts meer water. Op een halfuur rijden van de stad ligt het grootste moeras van het land: het Atchafalaya Basin. 5700 vierkante kilometer *swamp*, drasland en rivierdelta, omgeven door dijken. *Levees*, heten die hier.

Het is vroeg in de ochtend. De lucht is een mengsel van de frisheid van de afgelopen nacht en een opkomende,

kruidige warmte. Aan de andere kant van de dijk ligt eindeloos verstild water te wachten. Ik zie er een bootje een kaarsrecht spoor doorheen trekken.

‘Zonder die dijken zou het land tot aan Texas onderlopen,’ vertelt Armand Berard (53) niet veel later op de steiger. De kapitein en gids leidt me vandaag over het water met zijn *airboat*: een platte constructie met grote propeller, zodat hij ook bij de ondiepste gedeelten van het moeras kan komen. Ik kijk naar Berard, naar de diepe groeven in

3

zijn gezicht, en zijn baardachtige sik. Hij spuugt zijn woorden uit, mist een paar ondertanden en hoewel het nog ochtend is, zijn de haren onder zijn pet al klam van het zweet. Hij kent elke meter van het moeras op zijn duim, blijkt al snel. ‘Ik ben door schade en schande wijs geworden,’ vertelt hij. ‘Het heeft me dertig jaar gekost om het moeras écht te begrijpen. Vroeger verdwaalde ik geregeld. Dan moest ik de nacht doorbrengen op het water. Mobiele telefoons waren er nog niet. Het enige wat ik kon doen was elk halfuur hard op mijn boot stampen en hopen dat iemand het hoorde. Werd het donker, dan kwamen de spinnen, de vleermuizen, de slangen. Maar vooral de muggen. Met duizenden tegelijk, zoemend en stekend. Een regelrechte nachtmerrie.’ Nu gidst hij, en kan hij zijn kennis over zijn eigen omgeving en de natuur kwijt aan bezoekers. ‘Het is nodig. *Them youngsters* verliezen de band met de cultuur en natuur. Als ik iets kan bijdragen aan hoe het is om hier te leven, dan is dat al winst.’

ONSCHATBARE WAARDE

De dagen ben ik kwijt. Het kan een week zijn sinds ik aan deze reis begonnen ben of een maand, het ritme van het zuiden heeft het allang overgenomen. Je kunt niet zo veel overdag, dat is

694

Donna
the
Buffalo

"The Back Porch"
Blue Moon Saloon
Lafayette, Louisiana

2001 WORLD FAMOUS 20 YEARS 2021
BLUE MOON
SALOON & GUESTHOUSE
LA LAFAYETTE LOUISIANA

RINKY-DINK
DANCE HALL

CANAL RD

THE HOWDIE

SON & SON LIMITED

PROPERTY
BOUNDARY
National
Forest
Land behind this sign

2010
Cajun
Festival

99

99

99

99

99

99

99

Tijdens de wekelijkse Cajun Jam in de Blue Moon Saloon in Lafayette komen muzikanten samen om traditionele muziek te maken.

‘Het Atchafalaya Basin is de trechter van het stroomgebied van de Mississippi. Gooi je in Minneapolis een flesje in het water, dan komt het uiteindelijk hier uit.’

SLAPEN

Hotelketens en motels vind je in elke noemenswaardige plaats, maar onderweg zijn bijzondere accommodaties te vinden. In **The Bank Hotel** in **Lake Arthur** slaap je vanaf \$119 per nacht. **Maison Mouton** in **Lafayette** heeft kamers vanaf \$139 per nacht. Het **NOPSI Hotel** in **New Orleans** biedt kamers aan vanaf \$138 per nacht.

DOEN

In openluchtmuseum **Vermilionville** leer je over de geschiedenis van de Acadiërs, maar ook over de andere culturele invloeden in Louisiana. **Swamp tours** kun je onder meer boeken bij **McGee's**, dat onderdeel is van de non-profit organisatie Louisiana Swamp Base. bsaswampbase.org mcgeesswamptours.com

ook helemaal niet erg. Het is te warm, te drukkend. Het is alsof de tijd hier stroperiger verloopt, gesmolten door de zon. Pas als die weer onder is, laat de dag je los uit een klamme omhelzing.

Maar de ochtenden zijn anders. Ik heb afgesproken met Ben Pierce (40). Hij is directeur van een non-profit-organisatie en natuurfotograaf, en neemt me mee op een vroege kano-tocht over Lake Martin. We peddelen het spiegelgladde meer op, net buiten Lafayette. Ontelbare keren is Pierce hier al geweest. ‘En elke keer is het toch weer anders. Het zonlicht, de mistflarden boven het water. Een grote zilverreiger die net opvliegt of een alligator die doodstil op een paar meter afstand ligt. Het heeft iets mystieks, dit meer. Dat verveelt nooit.’

Pierce benadrukt dat het Atchafalaya Basin van onschatbare waarde is. ‘Het vormt de nieren van de Mississippi. Atchafalaya is een bufferzone. Bij storm, orkanen of buitensporige regenval is dit het gebied waar al het overtollige water wordt opgevangen. Een heel systeem van waterwegen zorgt ervoor dat Louisiana hier kan ademen.

Dat het water gezuiverd wordt, dat het land voor overstromingen behoed blijft. Maar het ecologisch systeem is kwetsbaar. De waterkwaliteit gaat achteruit, door vervuiling, industrie, noem maar op. Niet alleen hier, maar door het hele land. Het Atchafalaya Basin is de trechter van het stroomgebied van de Mississippi. Gooi je in Minneapolis een plastic flesje in het water, dan komt het uiteindelijk hier uit. Daarom proberen we met onze non-profit zo veel mogelijk activiteiten op het water te organiseren. Kanoën of kajakken, zoals vanochtend, om van dichtbij te kunnen laten zien hoe belangrijk de natuur hier is. Maar ook de *airboat*-tour die jullie hebben gedaan. Dat geeft misschien meer lawaai en is minder schoon, maar je bereikt er wel een andere, grote groep mensen mee. Want als je iets zelf een keer hebt ervaren, ga je er toch anders mee om, ook als je duizend kilometer stroomopwaarts woont.’

THE BIG EASY

Het is bijna niet voor te stellen als je er een tijdje middenin zit, maar ook het Cajun Heartland houdt een keer op.

Als een boomtak op het water laat ik me afzakken in het stroomgebied van de Atchafalayarivier. Een laatste stop in de wat grotere plaats Houma, de leveranciersingang van de keuken van Louisiana. Hier worden de garnalen gevangen die op barbecues en borden belanden. Rij je verder naar het zuiden, dan houdt de wereld vanzelf op. Tegengehouden door de Golf van Mexico.

Ik rijd door, weer van de kust af. Over de *ninety*, een snelweg van betonplaten waar de middaghitte zinderend en trillend boven het wegdek hangt. Een landschap vol luchtspiegelingen, met de grootste fata morgana van allemaal aan het eind van deze weg. New Orleans voelt als een andere wereld. Het contrast met Bell City of Lake Arthur kan niet groter. Zelfs Houma, een uurtje rijden maar, bevat geen spoor van *The Big Easy*. Als een negentiende-eeuwse boerenzoon die voor het eerst van zijn leven naar de stad trekt, neem ik het French Quarter in me op. Na de

1 Houma, een uur ten zuidenwesten van New Orleans.

2 Bourbon Street in New Orleans is een groot contrast met de rest van Louisiana.

van de VS is niet makkelijk. Maar juist daarin vervult New Orleans een belangrijke functie. Om te ontlichten, om de hardheid van het dagelijks leven heel even te vergeten. In New Orleans wordt gefeest, gedanst en gezongen. Tot diep in de nacht en ver daarna.

HONEY ISLAND SWAMP

Op mijn laatste dag verruil ik het rumoer weer voor de stilte. Op nog geen drie kwartier rijden van Bourbon Street ligt Honey Island Swamp. Daar, op de grens met de staat Mississippi, stroomt de Pearl River. Kapitein Emmett Cutchall (32) lacht minzaam als ik later dan afgesproken aankom. Het verkeer. Stoplichten, file op de ring.

‘De stad? *Hell no*. Daar kom ik nooit,’ zegt hij hoofdschuddend. Hem door het kreupelhout zien navigeren met zijn platschuit is genoeg om te weten waarom. Ook Cutchall is een kind van het water. Hij vertelt over de grommende en knorrende *bullfrogs*: Amerikaanse stierkikkers die meer dan twintig centimeter groot kunnen worden. Hij kijkt net zo bewonderend naar voorbij zwemmende alligators als ik, terwijl hij ze dagelijks meemaakt. En ook Cutchall vertelt over de cruciale rol van het moeras. Hoe belangrijk dit fijnmazige netwerk van waterwegen is, juist om de stad te beschermen. Het opnemen van overtollig rivierwater om overstromingen bij storm te voorkomen. Het natuurlijk zuiveren van het water.

Het moeras als stille kracht. Maar hoelang nog? □

Schrijver en fotograaf Bas van Oort publiceert, naast zijn verhalen voor *Traveler*, ook boeken. Zo verscheen onlangs van zijn hand het fotoboek *Dit is Vlaanderen* (uitgeverij Lannoo, € 39,99). Op zijn reisverlanglijst voor 2023 staat een luchtballonvaart door de Alpen, voor zijn volgende boek. @bas_vanoort

oneindige kalmte van het platteland verbaas ik me over de drommen toeristen, de neonlichten. Op elke straathoek klinkt muziek, van brass en rock-'n-roll tot jazz en blues. Alles klinkt steengoed. Je hoeft alleen maar je oren achterna te lopen. En na een tijdje begin ik dit historische centrum beter te begrijpen. Het contrast met het omliggende land, zelfs met de omliggende stadswijken, is groot.

Zo'n plek, midden in het moeras, dat hoort niet. Het leven in deze hoek

VERVOER

In Louisiana ben je nergens zonder huurauto. De westkant van Louisiana ligt op ongeveer 2,5 uur rijden van Houston. De gehele zuidelijke strook van de staat is enkel per auto te bereiken. Voor autohuur kun je terecht bij alamo.nl.